

Η Θ. Ευχαριστία ως εσχατολογική Σύναξη

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Προχωρώντας στη μελέτη του φιλόλογου κ. Ηρακλή Ψάλτη σχετικά με τα θέματα της αμαρτίας και της λύτρωσης στο έργο του Γ. Βιζυηνού, από την άποψη της Ορθόδοξης Θεολογίας (προηγούμενη δημοσίευση: <http://bitly.com/1GXsmAf>), πληροφορούμαστε τη βαθύτερη δυναμική του ύψιστου μυστηρίου της χριστιανικής λατρείας.

2.3 Θεία Ευχαριστία

Ο π. Γ. Φλωρόφσκυ (1893-1979) διαπιστώνει ότι η Εκκλησία είναι πάνω από όλα λατρεύουσα κοινότητα[166]. Κέντρο της λατρευτικής ζωής της Εκκλησίας είναι το μυστήριο της Θείας Ευχαριστίας. Η ταύτιση Εκκλησίας και Ευχαριστίας έχει τις ρίζες της στις πρώτες χριστιανικές κοινότητες, όπως μαρτυρούν οι επιστολές του Αποστόλου Παύλου[167]. Η Ευχαριστία από τον (Ψευδο)Διονύσιο Αρεοπαγίτη (περ. 5^{ος} αιώνας μ. Χ.) μέχρι τον Μάξιμο Ομολογητή και το τον Νικόλαο Καβάσιλα αποτελεί το τέλος και την ολοκλήρωση όλων των μυστηρίων της Εκκλησίας[168]. Διενεργεί την ενότητα όλου του εκκλησιαστικού σώματος, και συγχρόνως τρέφει διαρκώς τα μέλη ως την ανάσταση[169]. Είναι μυστήριο κατεξοχήν επαναλαμβανόμενο και θεμελιωμένο στα λόγια του Χριστού κατά τον Μυστικό Δείπνο και έκτοτε η Εκκλησία το τελεί σε ανάμνηση της εντολής του ιδρυτού Της. Ο Ιησούς μεταβάλλει την ομοτράπεζη σύναξη από κορυφαίο γεγονός με κοινωνικό ή και θρησκευτικό χαρακτήρα στο κεντρικό γεγονός της ζωής, στην ευχαριστιακή σύναξη[170]. Ο Απόστολος Παύλος υπενθυμίζει στην *Α΄ Προς Κορινθίους Επιστολή* [171] ότι η τέλεσή του αποτελεί μια συνεχή «ανάμνηση» και «καταγγελία» του θανάτου του Χριστού «ἄχρι οὗ ἔλθῃ».

Η Ευχαριστία εικονίζει προπαντός την εσχατολογική σύναξη του διασκορπισμένου λαού του Θεού και κατ' επέκταση σύμπαντος κόσμου. Κέντρο της σύναξης είναι ο Χριστός, ο οποίος ενώνει τους πολλούς στο Πρόσωπό Του[172]. Αποτελεί το «*φάρμακο της αθανασίας*», αγιάζει τον κόσμο και τον «*αναφέρει*» στον Δημιουργό ως γνήσια δημιουργία: «*τά σά ἐκ τῶν σῶν σοι προσφέρονται κατὰ πάντα καὶ διὰ πάντα*». Εν Χριστῷ ο παλαιός Αδάμ ανακαινίζεται, χωρίς να καταστρέφεται, η ανθρώπινη φύση προσλαμβάνεται, χωρίς να τρέπεται, ο άνθρωπος θεοúται χωρίς να παύει να είναι άνθρωπος[173]. Ο ἄρτος και ο οἶνος, η τροφή του, προσφέρονται για την «*αναίμακτη θυσία*», και όχι τα συναισθήματά του ή τα ηθικά του κατορθώματα, επειδή δεν τη διεκδικεί για δική του, αλλά την αναγνωρίζει ως δώρο της αγάπης του Θεού[174]. Όταν μετά την «*Αναφορά*» παίρνουμε πίσω αυτά τα δώρα, που τα είχαμε προσφέρει στο Θεό, μπορούμε πλέον να τα καταναλώνουμε ως πηγή ζωής[175], αφού μετουσιώνονται σε Σώμα και Αἷμα Κυρίου: «*Ἐὰν μὴ φάγητε τὴν σάρκα τοῦ Υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου καὶ πίνητε αὐτοῦ τὸ αἷμα, οὐκ ἔχετε ζωὴν ἐν ἑαυτοῖς. Ὁ τρώγων μου τὴν σάρκα καὶ πίνων μου τὸ αἷμα ἔχει ζωὴν αἰώνιον*»[176].

Η Ευχαριστία προσφέρει στην ηθική ζωή μια θεμελιώδη συμβολή: την επανεύρεση του ορθού νοήματος του ηθικού βίου. Η «*πυξίδα*» της δείχνει προς Εκείνον με Τον οποίο ο άνθρωπος ενούμενος δια της θείας κοινωνίας γίνεται αυτό που όντως

είναι: πλήρης άνθρωπος[177]. Η τελείωσή του είναι η θέωση.

[Συνεχίζεται]

[166]Γ. Φλωρόφσκυ, *Θέματα Ορθοδόξου Θεολογίας*, μετάφραση: αρχιμ. Α.Π. Κουμάντος, Σ. Παπαλεξανδρόπουλος, π. Ε. Πρατσινάκης, Σ. Χατζησταματίου (Αθήνα: Εκδόσεις Άρτος Ζωής, 1989)σ.159.

[167]Ι. Ζηζιούλας, «Εκκλησία και έσχατα» στο *Εκκλησία και Εσχατολογία* (Αθήνα: Εκδόσεις Καστανιώτη, 2003)σσ. 27-45, εδώ σ.33.

[168]π. Ν. Λουδοβίκος, «Ο Τριαδικός Θεός στη λειτουργική και μυστηριακή ζωή της Εκκλησίας» στο Κ. Αγόρας, Στ. Γιαγκάζογλου, π. Ν. Λουδοβίκος, Στ. Φωτίου *Πίστη και Βίωμα της Ορθοδοξίας*, τόμος Α, *Δόγμα, Πνευματικότητα και Ήθος της Ορθοδοξίας* (Πάτρα: Εκδόσεις Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, 2002)σσ.64 - 70, εδώ σ.68.

[169] Ν. Ματσούκας, *Δογματική και Συμβολική Θεολογία, Β.*, όπ. παρ., σ.484.

[170]Α. Αντωνόπουλος, «Η ερμηνευτική διαχρονικότητα στην Ορθόδοξη Θεολογία» στο Α. Αντωνόπουλος, Σ. Δεσπότης *Πίστη και Βίωμα της Ορθοδοξίας*, τόμος Γ, *Διαχρονικές Συνιστώσες της Χριστιανικής θεολογίας στην Ορθοδοξία* (Πάτρα: εκδόσεις Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, 2008)σσ.221-242, εδώ σ.222.

[171]Α΄ Κορ. 11^ο κεφάλαιο.

[172]Στ. Γιαγκάζογλου, «Οι θεολογικές προϋποθέσεις της Εκκλησιολογίας» στο Κ. Αγόρας, Στ. Γιαγκάζογλου, π. Ν. Λουδοβίκος, Στ. Φωτίου *Πίστη και Βίωμα της Ορθοδοξίας*, τόμος Α, *Δόγμα, Πνευματικότητα και Ήθος της Ορθοδοξίας* (Πάτρα: Εκδόσεις Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου, 2002)σσ. 172-191, εδώ σ.190.

[173]Ι. Ζηζιούλας, *Η κτίση ως ευχαριστία* (Αθήνα: Εκδόσεις Ακρίτας, 2011⁴)σ.24.

[174]Χ. Γιανναράς, *Αλφαβητάρι της πίστης*, όπ. παρ., σ.195.

[175]Ι. Ζηζιούλας, *Η κτίση ως ευχαριστία*, όπ. παρ., σ.121.

[176]Ιω. 6. 53-54.

[177]Ι. Ζηζιούλας, *Η κτίση ως ευχαριστία*, όπ. παρ., σ.30.